

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N71

14.08.2020

საქმიანობის დასახელება: ახალ ღრმაწყლოვან მრავალფუნქციურ ნავსადგურში ახალი ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგური“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ფოთი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 03.07.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ეკო-სპექტრი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგურის“ მიერ წარმოდგენილია „ახალ ღრმაწყლოვან მრავალფუნქციურ ნავსადგურში ახალი ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

2020 წლის 4 აგვისტოს სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგურის“ „ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე გაცემულია სკოპინგის დასკვნა N68 (ბრძანება N 2-686). აღნიშნული პროექტი ითვალისწინებს მოლოს (ტალღმტეხი), სანაპიროს სილის ანტიეროზიული ბარიერის (პატარა მოლო), ნავმისადგომის, ახალი საკონტეინერო ტერიტორიის, შენობისა და კარიბჭის მოწყობას, ასევე დაღრმავებითი სამუშაოების განხორციელებას, სარკინიგზო/საავტომობილო მისასვლელი გზების და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურული ერთეულების მოწყობას. საპროექტო ნაყარი ტვირთების ტერმინალი გამოიყენებს „ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის“ ინფრასტრუქტურულ ერთეულებს, მათ შორის სარკინიგზო/საავტომობილო გზებს და საზღვაო ნაგებობებს - მოლოს (ტალღმტეხი), სანაპიროს სილის ანტიეროზიული ბარიერს (პატარა მოლო) და ნავმისადგომს.

საპროექტო ნაყარი ტვირთების ტერმინალი წარმოადგენს დამოუკიდებელ ინფრასტრუქტურულ ერთეულს, რომლის განთავსება დაგეგმილია ფოთის არსებული

პორტის ჩრდილოეთით, სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგურის“ კუთვნილ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ - 04.01.01.654). აღნიშნულ მიწის ნაკვეთზე, ასევე დაგეგმილია „ახალი მრავალფუნქციური ღრმაწყლოვანი პორტის“ მშენებლობა. ნაყარი ტვირთების ტერმინალი განთავსდება „ახალი მრავალფუნქციური ღრმაწყლოვანი პორტიდან“ ჩრდილოეთით, 24 ჰა ფართობზე. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი უშუალოდ ნაყარი ტვირთების ტერმინალის ტერიტორიიდან დაშორებულია 400 მეტრით.

წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო ნაყარი ტვირთების ტერმინალის ადგილმდებარეობის ორი ალტერნატიული ვარიანტი. პირველ ალტერნატივაში განხილულია ნაყარი ტვირთების ტერმინალის განთავსება ფოთის არსებული პორტის ტერიტორიაზე, რომლის პარამეტრები დიდი ზომის გემების მიღების საშუალებას არ იძლევა და საჭიროებს ნავმისადგომის დაღრმავების ოპერაციების განხორციელებას, რაც გამოიწვევს არსებული პორტის ოპერაციების შეზღუდვას რამდენიმე წლით, გარდა ამისა დიდი გემების მიღებისათვის საჭიროა დამატებითი სასაწყობო ფართების გამოყოფა, რისთვისაც არსებული პორტის ტერიტორია არ არის საკმარისი. მეორე (შერჩეული) ალტერნატივის მიხედვით, ნაყარი ტვირთების მშენებლობა გათვალისწინებულია საპროექტო „ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის“ მშენებლობისთვის შერჩეულ მიწის ნაკვეთზე (ჩრდილოეთ ნაწილში). ნაყარი ტვირთების ტერმინალი გამოიყენებს საპროექტო ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის ინფრასტრუქტურას. სხვადასხვა კრიტერიუმების შეფასების შედეგად, ტექნიკური და გარემოსდაცვითი უპირატესობის თვალსაზრისით შერჩეული იქნა აღნიშნული (მეორე) ალტერნატივა.

პროექტის მიხედვით, ნაყარი ტვირთების ტერმინალის შემადგენლობაში შედის:

- რკინიგზის სადგური, ვაგონების დატვირთვისა და გადმოტვირთვისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურით, ლიანდაგებით და შენობა-ნაგებობებით;
- კონვეიერები, რაც გათვალისწინებული იქნება დატვირთვა-გადმოტვირთვის ოპერაციების შესასრულებლად და შენობები ტვირთების შიდა გადაადგილებისთვის, სასაწყობო ადგილებსა და ნავმისადგომს შორის;
- ღია სასაწყობო ტერიტორიები დაახლოებით 41 000 მ² ფართობზე;
- დახურული საწყობები, რომლებიც განთავსებული იქნება დაახლოებით 26 000 მ² ფართობზე;
- მარცვლეულის შესანახი შენობები (სილოსები);
- 6 ერთეული გემის დასატვირთი დანადგარი;
- ნავმისადგომის არანაკლებ 4 ერთეული მოძრავი ამწე;
- ტვირთვის მოძრაობის ოპერაციების შესასრულებლად სხვადასხვა დამხმარე აღჭურვილობები და მიწისზედა კონსტრუქციები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ნაყარი ტვირთების ტერმინალი განკუთვნილი იქნება შემდეგი სახის ტვირთების გემებიდან გადმოტვირთვის, შენახვისა და გემებზე დატვირთვისთვის: ნაყარი ტიპის ტვირთები (ნახშირი, მანგანუმის მადანი, ბოქსიტი, სპილენძის კონცენტრატი), მცირე პარტიებად დაყოფილი ტვირთები (ფოლადი, ჯართი),

სასუქის ტიპის ტვირთები (სხვადასხვა სახის სასუქები) და ხორბლის ტიპის ტვირთები (მარცვლეული კულტურები).

ნაყარი ტვირთების ტერმინალის ტერიტორიაზე ტვირთის დატვირთვა-გადმოტვირთვა განხორციელდება საპროექტო რკინიგზის სადგურში, სადაც დაგეგმილია 5 ლიანდაგის მოწყობა. რკინიგზის თითოეული ლიანდაგი განკუთვნილი იქნება კონკრეტული სატვირთო ოპერაციების შესრულებისთვის და დაკავშირებული იქნება შესაბამის შენობა-ნაგებობებთან და დანადგარებთან.

- პირველი ლიანდაგი დაკავშირებული იქნება, სარკინიგზო ვაგონის გადმოსატვირთ (ავტოთვითმცლელის ტიპის) დანადგართან, რომელიც უზრუნველყოფს სარკინიგზო ვაგონების სწრაფად დაცლას და დაცლის პროცესში წარმოქმნილი მტვრის კონტროლს. დანადგარი განთავსდება შენობაში, რომელიც აღჭურვილი იქნება სახურავით და ორმხრივი კედლებით წვიმისა და ქარისგან დასაცავად;
- მეორე ლიანდაგი დაკავშირებული იქნება ვაგონების დასატვირთ შენობასთან, რაც უზრუნველყოფს ღია ვაგონების სწრაფ და ეფექტურ დატვირთვას;
- მესამე ლიანდაგი გათვალისწინებული იქნება ლითონის ჯართის გადმოტვირთვის/დატვირთვის ოპერაციების შესასრულებლად. ლითონის ჯართის შენახვა (ე.წ შტაბელების ფორმით) მოხდება რკინიგზის ლიანდაგის გაყოლებაზე. მის სასაწყობე უზნამდე მისატანად სატრანსპორტო საშუალებების გამოყენება გათვალისწინებული არ არის;
- მეოთხე ლიანდაგი დაუკავშირდება სარკინიგზო ვაგონის გადმოსატვირთ შენობას, რომელიც გამოყენებული იქნება გემებიდან ხორბლის გადმოტვირთვისთვის.
- მეხუთე ლიანდაგის გამოყენება დაგეგმილია სხვადასხვა სასუქების გადმოტვირთვისთვის. ხორბლისა და სასუქებისთვის განკუთვნილი შენობები აღჭურვილი იქნება სახურავებით და ორმხრივი კედლებით წვიმისა და ქარისგან დასაცავად.

საპროექტო ტერიტორიაზე ტვირთების ტრანსპორტირების პროცესი ძირითადად განხორციელდება ლენტური კონვეიერებით, რომლებიც ერთმანეთთან დააკავშირებს რკინიგზის სადგურში არსებულ დატვირთვა-გადმოტვირთვის უბნებს, სასაწყობე შენობებს და ნავმისადგომს. საპროექტო ტერიტორიაზე სასუქების შესანახად გათვალისწინებულია 4 საწყობის მოწყობა.

ნაყარი ტვირთების ტერმინალის ტერიტორიაზე, გემების დატვირთვის და დაცლის ოპერაციების შესასრულებლად დაგეგმილია მოძრავი გრეიფერიანი ამწის (MHC) გამოყენება. საპროექტო ტერმინალში ნავმისაბმელთან ჯართის მიწოდება მოხდება ფოლადის ბუნკერებით. რაც შეეხება ნახშირის მადნის გემზე დატვირთვას - აღნიშნული ოპერაციის შესასრულებლად გამოყენებული იქნება მბრუნავი გამანაწილებელი მოწყობილობა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნახშირის მადნის ტვირთისთვის განკუთვნილი ღია სასაწყობე მოედნები აღჭურვილი იქნება მტვერდამჭერი სისტემით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, უშუალოდ ნაყარი ტვირთების ტერმინალიდან ტერიტორიაზე ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგების მიხედვით, საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების რისკები პრაქტიკულად არ არსებობს.

ნაყარი ტვირთის ტერმინალის მშენებლობის დაწყება დაგეგმილია „ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის“ მშენებლობის პარალელურად. წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობისათვის ცალკე სამშენებლო ბანაკის მშენებლობა დაგეგმილი არ არის და გამოყენებული იქნება „ახალი ღრმაწყლოვანი მრავალფუნქციური ნავსადგურის“ მშენებლობისთვის განკუთვნილი სამშენებლო ბანაკი. მშენებლობის პროცესში, სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე ბეტონის ხსნარის და ბეტონის კონსტრუქციების (ბლოკები) შემოტანა დაგეგმილია ქ. ფოთში არსებული ბეტონის საწარმოებიდან. ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობის ხანგრძლივობა შეადგენს დაახლოებით 2 წელს. მშენებლობის პროცესში დაგეგმილია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, რომელიც დროებით დასაწყობდება სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქ. ფოთის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2020 წლის 28 ივლისს ზემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით ქ. ფოთის მე-11 საჯარო სკოლის ეზოში (ღია სივრცეში) გაიმართა საჯარო განხილვა, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგურის“, საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „ეკო-სპექტრის“, ქ. ფოთის მერიის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე ყურადღება გამახვილდა რამდენიმე საკითხზე, რომელიც ეხებოდა ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შედეგად გამოწვეულ შესაძლო ზემოქმედებას დასახლებულ პუნქტზე, ასევე სატრანსპორტო ნაკადების მოძრაობის შედეგად ხმაურის/ვიბრაციის გავრცელებას და ატმოსფერული ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევასთან დაკავშირებულ საკითხებს. აღნიშნულთან დაკავშირებით, შესაბამისი განმარტებები (რომელიც აისახა საჯარო განხილვის ოქმში) გააკეთა გარემოსდაცვითი საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „ეკო-სპექტრის“ წარმომადგენელმა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტროში ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის მიერ, პროექტთან დაკავშირებით წარმოდგენილი იქნა შენიშვნები და რეკომენდაციები, რომლებიც ეხებოდა მისასვლელი გზებს და სარკინიგზო ხაზებს, ასევე საპროექტო ტერიტორიაზე ხრეშის შემოტანისთვის საჭირო სატრანსპორტო საშუალებების გამოყენების საკითხებს. აღნიშნული შენიშვნები ასახულია სკოპინგის დასკვნაში.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების

იდენტიფიცირება. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების სახეები გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად** გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის აღწერა (Shp ფაილები, GPS კოორდინატები, საკადასტრო კოდი);
- ობიექტის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით, ექსპლიკაციით და საპროექტო ინფრასტრუქტურის მითითებით (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემები);
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე, მდებარეობის მითითებით;
- **პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები:** შესაბამისი დასაბუთებით მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის განთავსების ალტერნატივა, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებული ფაზების (I; II) შესახებ დეტალური ინფორმაცია, ამასთან თითოეულ ფაზაზე დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია შესაბამისი თანმიმდევრობითა და ვადების მითითებით;

- წარმოდგენილი პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი თანმიმდევრობით, ვადების მითითებით.
- სამშენებლო ბანაკის ან/და სამშენებლო მოედნის შესახებ ინფორმაცია (ფართობი, shp ფაილები);
- ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურული ობიექტების მოწყობა-ექსპლუატაციის დეტალური პროექტის აღწერა, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით:
- ტერმინალში მისაღები ტვირთების სახეების და რაოდენობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის შენახვის პირობებისა და ვადების შესახებ;
- ქიმიური პროდუქტების განთავსების შემთხვევაში, შესაბამისი პირობების დაცვით განთავსებისა და უსაფრთხოების ნორმების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ნაყარი ტვირთების გემებიდან გადმოტვირთვის და გემებში ჩატვირთვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია და და უსაფრთხოების ნორმები. ტვირთების გადმოტვირთვისა და ჩატვირთვის ტექნოლოგიური ოპერაციების შესახებ;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება;
- მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე სამეურნეო-ფეკალური და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები ამასთან, სამშენებლო ბანაკში ან/და სამშენებლო მოედნებზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხების შესახებ ინფორმაცია;
- სადრენაჟე სისტემის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- გამწმენდი ნაგებობ(ებ)ის დეტალური აღწერა (სქემა; გამწმენდის ტიპი; პარამეტრები; გაწმენდის ეფექტურობა, გამწმენდი ნაგებობის განთავსების GPS კოორდინატები);
- ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტი;
- სახანძრო ინფრასტრუქტურის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა;

4.1 ობიექტების განთავსების ტერიტორიაზე ჩატარებული გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა;

- საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში ჩატარებული დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები;
- გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული ობიექტების მოწყობა-ექსპლუატაციით გამოწვეული ზემოქმედება გეოლოგიურ გარემოზე: საშიში გეოლოგიური პროცესების (მათი არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა. მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

4.2 ბიომრავალფეროვნების ნაწილისთვის:

- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შედეგად ზღვის ბიომრავალფეროვნებაზე და ჰაბიტატებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია - ზემოქმედების გავრცელების არეზე, მოსაწყობი ინფრასტრუქტურის პარამეტრებისა და სხვა მონაცემების გათვალისწინებით;
- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს ინფორმაცია ზუთხისებრებზე პროექტით გამოწვეულ შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე.
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ზემოქმედება ხმელეთის ფლორისა და ფაუნის წარმომადგენლებზე, ზემოქმედების შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ჭარბტენიანი ჰაბიტატების შესახებ, სადაც ასევე მოცემული იქნება ჰაბიტატების არსებული მდგომარეობა და საკონსერვაციო ღონისძიებები. იმ შემთხვევაში, თუ ჰაბიტატს აქვს განსაკუთრებული კონსერვაციული ღირებულება, გზმ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იქნეს შესაბამისი შემარბილებელი ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს კვლევების შედეგების საფუძველზე შემუშავებული შემარბილებელი ღონისძიებების თავი და მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტზე (განსაკუთრებით ფრინველებზე, თევზებზე: ზუთხისებრებზე, ორაგულზე და სხვა, ზღვის ძუძუმწოვრებზე) ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე ზემოქმედებას/ჭრას დაქვემდებარებულ ხე-მცენარეებთან დაკავშირებით. საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი მცენარეების ჭრის შემთხვევაში, ქმედებები განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისად, ხოლო 8 სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის მქონე ხე მცენარეების საკომპენსაციოდ, სამინისტროსთან შეთანხმებით, განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 13 აგვისტოს No241 „ტყის

მოვლისა და აღდგენის წესის შესახებ“ დადგენილების მიხედვით მომზადებული ტყის აღდგენის პროექტით დაგეგმილი ღონისძიებების დაფინანსებისთვის მონეტარული კომპენსაცია, რომელიც მოხმარდება ტყის მოვლა-აღდგენის ღონისძიებებს.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობით (მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე) გამოწვეული ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით, მათ შორის გრეიდერებით ნაყარი ტვირთების გემზე დატვირთვის შემთხვევაში, მტვრის გავრცელების შემზღუდავი/შემაკავებელი ღონისძიებების მითითებით, ემისიები ნაყარი ტვირთების დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში.;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი.
- ნაყარი ტვირთების ღია სასაწყობე ტერიტორიებიდან ქარის მიერ მტვრის გავრცელების შემზღუდავი/შემაკავებელი საშუალებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნაყარი ტვირთების ტერმინალის ტერიტორიაზე შიდა გზების და რკინიგზის სადგურის მოწყობა-ექსპლუატაციით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, გარემოს თითოეულ კომპონენტზე, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერზე (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე) და შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელებით (მშენებლობა-ექსპლუატაციით) გამოწვეული ზემოქმედება შავი ზღვის სანაპირო ზოლზე;
- ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურების რისკები, შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- მოსალოდნელი ზემოქმედება და ამ ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან

დაკავშირებული რისკებისა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;

- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მიწის სამუშაოების ჩატარების პროცესში შესაძლო გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების პრევენციასთან დაკავშირებული ღონისძიებები;
- პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების კონკრეტული გეგმა გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის;
- პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე ზემოქმედების პრევენციის, შერბილების მიზნით შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;

6. გზმ-ის ანგარიშში განხილული უნდა იყოს:

- ტვირთნაკადების მომსახურების ოპტიმიზაციისა და გარემოზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით გზმ-ის ანგარიშში ტვირთების მართვასთან მიმართებაში წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ძირითადად სარკინიზო ხაზის გამოყენებასთან დაკავშირებით;
- წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიში ძირითადად ეყრდნობა 2015 წელს ჩატარებულ კვლევებს და ამავე წელს მომზადებულ გზმ-ის ანგარიშს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს განახლებული კვლევების საფუძველზე, შესაბამისი თარიღებისა და კვლევის განმახორციელებლების მითითებით;
- სამინისტროში ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის მიერ პროექტთან დაკავშირებით წარმოდგენილი შენიშვნების და რეკომენდაციების გათვალისწინებით გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ასევე შემდეგი სახის ინფორმაცია:
 - სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია რომ „ნაყარი ტვირთების ტრანსპორტირება განხორციელდება ფოთის ახალი პორტის ტერიტორიაზე დაპროექტებული საავტომობილო და სარკინიგზო მისასვლელი გზების საშუალებით“. გზმ-ის ანგარიშში დაზუსტებული უნდა იყოს მისასვლელი გზების დაპროექტება გათვალისწინებული იქნება ახალი პორტის ტერიტორიაზე თუ მის გარეთ. ასევე დასაზუსტებელია რომელი გზებით (საავტომობილო, სარკინიგზო) განხორციელდება საპროექტო

ტერიტორიაზე სამშენებლო მასალების და მძიმე ტექნიკის შემოტანა და მშენებლობაში დასაქმებული პერსონალის ტრანსპორტირება;

- ნაყარი ტვირთების ტრანსპორტირების მარშრუტები ტერმინალის ექსპლუატაციის ეტაპზე;
 - ამასთან ვინაიდან საპროექტო ტერიტორია ფოთის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის სიახლოვეს მდებარეობს, ხოლო საპროექტო ნავსადგურთან დამაკავშირებელი კომუნიკაციები თიზ-ის ტერიტორიაზე გაივლის - გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს თიზ-თან შესაბამისი ტექნიკური გადაწყვეტების შესახებ შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- გზმ-ს ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია ობიექტის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების და მათი შემდგომი მართვის შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად. კერძოდ, ნარჩენები კლასიფიცირებული უნდა იყოს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის N426 დადგენილებების შესაბამისად. ასევე, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია ნარჩენების რაოდენობის და ფიზიკური მდგომარეობის შესახებ. ნარჩენს უნდა მიეთითოს სახიფათობის განმსაზღვრელი მახასიათებელი და დამუშავების ოპერაციის კოდი, ნარჩენების მართვის კოდექსის დანართების შესაბამისად. წარმოდგენილი უნდა იყოს სრულყოფილი ინფორმაცია იმ კომპანიების შესახებ, რომელსაც გადაეცემა მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები შემდგომი მართვის მიზნით;
- პროექტით დაგეგმილი საქმიანობის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, რაც გათვალისწინებული უნდა იყოს გზმ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ სარკინიგზო სადგურში დასკვნით ეტაპზე იგეგმება 10 სარკინიგზო ლიანდაგის გამოყენება, ასევე მითითებულია, რომ რკინიგზის სადგურში მოეწყობა 5 ლიანდაგი. გზმ-ის ანგარიშში დაზუსტებული უნდა იყოს სარკინიგზო სადგურში მოსაწყობი ლიანდაგების რაოდენობა;
- სკოპინგის ანგარიშში (გვ. 7, 87, 88) მითითებულია „ფოთის ახალი ტერმინალების კორპორაცია“, ვინაიდან საქმიანობის განმახორციელებელია სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგური“, აღნიშნული საკითხი დაზუსტებული უნდა იყოს გზმ-ის ანგარიშში.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს კორპორაცია „ფოთის საზღვაო ნავსადგურის“ მიერ წარმოდგენილ „ახალ ღრმაწყლოვან მრავალფუნქციურ ნავსადგურში ახალი ნაყარი ტვირთების ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.